

Avdelning
Utvärderingsavdelningen
Handläggare
Henrik Holmquist
08-563 086 05
Henrik.Holmquist@uk-ambetet.se

Datum
2014-05-13
Reg.nr
411-00061-14

Till rektor

Uppföljning av kandidatexamen i tyska vid Umeå universitet

Beslut

Universitetskanslersämbetet ger det samlade omdömet hög kvalitet för utbildning som leder till kandidatexamen i tyska vid Umeå universitet.

Universitetskanslersämbetet ifrågasätter inte längre Umeå universitet tillstånd att utfärda kandidatexamen i tyska.

Ärendets hantering

Högskoleverket beslutade den 26 februari 2013 (reg.nr 411-00293-13) att ge det samlade omdömet bristande kvalitet för utbildning som leder till kandidatexamen i tyska vid Umeå universitet. Beslutet innebar samtidigt att Högskoleverket ifrågasatte universitetets tillstånd att utfärda kandidatexamen i tyska. Verket uppmanade därför universitetet att senast den 26 februari 2014 inkomma med en redogörelse för de åtgärder som vidtagits med anledning av verkets ställningstagande. Därefter avsåg verket att ta ställning till om det finns skäl att besluta att lärosätet inte längre får utfärda den aktuella examen.

Högskoleverkets uppdrag om kvalitetssäkring av högskoleutbildning har sedan den 1 januari 2013 övertagits av Universitetskanslersämbetet.

Lärosätet har inkommit till Universitetskanslersämbetet med en analys av orsaken till bristerna och redovisning av vidtagna åtgärder.

För uppföljning av Högskoleverkets beslut utsåg Universitetskanslersämbetet följande sakkunniga: professor Sture Packalén, Mälardalens högskola och Docent Sigrid Dentler, Göteborgs universitet. Underlag för bedömningen har varit lärosätets redogörelse. Bedömningen har gjorts utifrån krav som ställs i högskolelagen (1992:1434) och i högskoleförordningen (1993:100). Bedömargruppens yttrande bifogas.

Universitetskanslersämbetets bedömning

Universitetskanslersämbetet bedömer att utbildning som leder till kandidatexamen i tyska vid Umeå universitet nu uppfyller kvalitetskraven för högre utbildning och att utbildningen därmed ska ges det samlade omdömet hög kvalitet. Under sådana omständigheter finns det inte längre skäl att ifrågasätta lärosätets examenstillstånd.

Beslut i ärendet har tagits av universitetskanslern Lars Haikola efter föredragning av utredaren Henrik Holmquist i närvaro av seniora rådgivaren Gunilla Jacobsson och enhetschefen Viveka Persson.

Lars Haikola

Henrik Holmquist

Kopia till:
Bedömagruppen

Bilaga 1

Bedömargruppens motiveringar

Umeå universitet

Mål: För kandidatexamen ska studenten visa förmåga att söka, samla, värdera och kritiskt tolka relevant information i en problemställning samt att kritiskt diskutera företeelser, frågeställningar och situationer

Måluppfyllelse: Hög

Motivering I utvärderingen av Tyska (se Universitetskanslersämbetet beslut 26 februari 2013, reg.nr 411-00293-13) framgår av bedömargruppens yttrande att: "Urvalet av självständiga arbeten visar att studenterna, med ett undantag, har förmåga att söka och samla relevant information i en problemställning. Uppsatsunderlaget visar dock på påtagliga brister i förmågan att kritiskt tolka och värdera relevant information. Underlaget visar också på att förmågan att kritiskt diskutera företeelser, frågeställningar och situationer är klart bristande. För denna del av målet uppvisar samtliga uppsatser i urvalet brister. Självvärderingen ger vid handen att studenterna tränas i att söka och samla information under de två första terminerna, samt att de på kandidatnivån inom ramen för seminarierna under kursen Examensarbete för kandidatexamen tränar förmågan att samla, värdera och kritiskt tolka information i olika undervisningsmoment. Lärosätets svar är således tydligt och omfattande men underlaget av självständiga arbeten visar klart att studenterna trots detta inte har den förmåga som krävs. Lärosätetsintervjun förstärker detta intryck och förmedlar också bilden av en bristfällig seminariekultur där träning i kritisk analys inte ges tillräckligt stort utrymme."

I analysen av orsaker bakom den bristande måluppfyllelsen konstaterar lärosätet bland annat att:

- Studenterna har tränats i uppfyllelse av de angivna målen. Trots detta har målen inte uppfyllts.
- Oklarhet beträffande förväntat studieresultat i momentet Examensarbete har skapat otydlighet för studenten, liksom för handledare och examinator.
- De två första terminernas studier i tyska har inte förberett studenterna inför examensarbetet. Den tredje terminens träning i akademiskt skrivande har inte gett tillräcklig övning i att tolka och kritiskt granska information.
- Det har rått bristande dynamik i undervisningen på grund av mycket små studentgrupper.
- Brister har identifierats i förhållandet handledare och examinator. Dessutom har struktur vad gäller bedömning och betygssättning varit otydlig.

Analysen framstår som genomtänkt och relevant.

De åtgärder som vidtagits med anledningen av bristerna innebär bland annat följande:

- Kursplanen för kursen *Tyska C, Examensarbete för kandidatexamen, 15 högskolepoäng* har reviderats, vilket innebär ett tydliggörande av förväntade studieresultat med anknytning till det aktuella examensmålet. 2.
- Lärosätet har tydliggjort progressionen genom hela utbildningen från och med A-nivån för att öka studenternas förmåga att tänka kritiskt och arbeta vetenskapligt. Detta sker bland annat genom ett särskilt pedagogiskt stöd och ett "Leseprotokoll", som är en redovisningsmall för inläst kurslitteratur, samt med hjälp av en mall för att skriva en vetenskaplig uppsats.
- Samarbete har inletts med andra språkämnerna för att stimulera diskussion av forskningsplaner och för att åstadkomma bättre dynamik i undervisningsgrupperna.
- Rollfördelning mellan handledare och examinator har tydliggjorts. Framtagning av ämnesövergripande och institutionsgemensamma rutiner kring examensarbeten har skett.

Givet analysen av bristerna framstår åtgärderna sammantaget som rimliga och ändamålsenliga.

Bedömarna anser att, med de vidtagna åtgärderna, är förutsättningarna goda för att Umeå universitet ska kunna säkra att studenterna uppnår hög måluppfyllelse när det gäller aktuellt examensmål.

Mål: För kandidatexamen ska studenten visa förmåga att muntligt och skriftligt redogöra för och diskutera information, problem och lösningar i dialog med olika grupper

Måluppfyllelse: Hög

Motivering: I utvärderingen av Tyska (se Universitetskanslersämbetet beslut 26 februari 2013, reg.nr 411-00293-13) framgår av bedömargruppens yttrande att: "Urvalet av självständiga arbeten visar att det finns brister i den skriftliga uttrycksförmågan och i flera fall uppvisar underlaget också stora svagheter vad gäller förmågan att diskutera problem och lösningar. Av självvärderingen och lärosätetsintervjun framgår att det sker kontinuerliga muntliga redovisningar och rollspel inom ramen för undervisningen. Till det kommer tandemprogram, internat med utbytesstudenter samt en obligatorisk studieresa till Würzburg. Allt detta gör det troligt att studenterna besitter förmåga att muntligt diskutera sina slutsatser och föra en dialog med studiekamrater och lärare. Bedömargruppen anser därför att lärosätet gjort det troligt att delmålet om muntlig förmåga uppfylls. Förmågan att uttrycka sig i skrift är dock alltför bristande för att måluppfyllelsen som helhet ska anses vara acceptabel."

I analysen av orsaker bakom den bristande måluppfyllelsen konstaterar lärosätet bland annat:

- Det finns brister i den skriftliga uttrycksförmågan och förmågan att diskutera problem och lösningar bland de bedömda arbetena.
- Det finns brister avseende studenternas förmåga att producera text som både innehållsligt

och språkligt uppfyller kraven för målet.

- Det finns brister avseende studenternas kunskap i tyska. Mot bakgrund av de identifierade bristerna har studenterna antingen inte fått det stöd de behövt för att klara utbildningen eller så har de godkänts med resultat som inte motsvarar vad som krävs för att uppnå examensmålet.
- Det finns brister avseende undervisningens former och innehåll. Det finns även brister avseende hur examensmålet examineras.
- Vad avser momentet Examensarbete har kursplanen varit otydlig, särskilt gällande förmågan att diskutera information, problem och lösningar i dialog med grupper.
- Bristerna i muntlig och skriftlig förmåga kan i stor utsträckning hänföras till bristande förberedelse och progression på A- och B-nivå.

Analysen framstår som genomtänkt och relevant.

De åtgärder som vidtagits med anledningen av bristerna innebär bland annat följande:

- Kursplanen för momentet Examensarbete har reviderats och de förväntade studieresultaten gällande den språkliga förmågan har förtydligats jämfört med tidigare.
- Ett tydligare strukturerat kursupplägg har införts. Vid särskilda seminarier erbjuds studenterna träning i muntlig och skriftlig presentation av sina forskningsplaner och sitt arbetsmaterial. De tränas dessutom i kritisk läsning och granskning av andra studenters arbeten.
- Kursplanen för Tyska A med allmän inriktning, 30 högskolepoäng har reviderats för att tydliggöra progressionen beträffande studenternas förmåga att uttrycka sig muntligt och skriftligt.
- Även kursen Tyska B med allmän inriktning, 30 högskolepoäng har omarbetas i syfte att tydliggöra progressionen beträffande studenternas förmåga att uttrycka sig muntligt och skriftligt.
- Pedagogiska inslag såsom samarbete i Tandemprojektet och det språkdidaktiska momentet "Lerntagebuch" (inlärningsdagbok) framhålls som hjälpmedel i kunskaps- och språkutvecklingen.
- De beskrivna – ännu ej genomförda – åtgärderna baseras på ett framgångsrikt koncept som används inom lärarutbildningen vid lärosätet.

Givet analysen av bristerna framstår åtgärderna sammantaget som rimliga och ändamålsenliga.

Bedömarna anser att, med de vidtagna åtgärderna, är förutsättningarna goda för att Umeå universitet ska kunna säkra att studenterna uppnår hög måluppfyllelse när det gäller aktuellt examensmål.

Mål: För kandidatexamen ska studenten visa förmåga att inom huvudområdet för utbildningen göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter

Måluppfyllelse: Hög

Motivering: I utvärderingen av Tyska (se Universitetskanslersämbetet beslut 26 februari 2013, reg.nr 411-00293-13) framgår av bedömargruppens yttrande att: "De självständiga arbetena visar att flera av studenterna har bristande förmåga vad gäller att göra bedömningar med hänsyn till vetenskapliga aspekter. Underlagen från de självständiga arbetena antyder dock att förmågan att göra samhällliga bedömningar är godtagbar även om två arbeten inte har kunnat bedömas ur denna aspekt. Förmågan att göra bedömningar med hänsyn till etiskt-vetenskapliga aspekter är också bristande. Det avspeglas bl.a. i bristande transparens, reproducerbarhet, akribi och brister i referatteknik. Av självvärderingen framgår att etiska reflektioner görs och att upplysning om god vetenskaplig sed sker genom information kring fusk i handledningsprocessen. Flertalet arbeten visar dock på brister avseende delmålet om etiska aspekter varför det inte kan sägas vara uppfyllt."

I analysen av orsaker bakom den bristande måluppfyllelsen konstaterar lärosätet bland annat att:

- Det finns brister i metodbeskrivningarna i de bedömda arbetena. Dessa brister avser såväl akribi som referatteknik.
- Det finns brister i förmågan att tolka och värdera information samt brister i att uttrycka sig i skrift och diskutera lösningar.
- Det finns en avsaknad av förväntat studieresultat rörande förmåga att göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter i tidigare kursplan gällande lärandemål för examensarbetet.
- Träning och examination, i kurser på A- och B-nivån, av förmågan att referera, kritiskt granska och bedöma har inte förberett studenterna tillräckligt väl för examensarbetet.
- Det pedagogiska stödet vid författandet av examensarbetet har varit otillräckligt.

Analysen framstår som genomtänkt och relevant.

De åtgärder som vidtagits med anledning av bristerna inkluderar:

- Ett förtydligande av kursplanen för examensarbetet vad gäller förväntade studieresultat. Kraven på studentens förmåga att göra bedömningar med hänsyn till relevanta vetenskapliga, samhällliga och etiska aspekter har tydliggjorts.
- En ändrad och omstrukturerad uppläggning av planering och genomförande av examensarbetet med flera examinations- och uppföljningstillfällen har genomförts. Detta förväntas ge förbättrad säkring av kvaliteten på uppsatserna.
- Det förändrade kursupplägget innebär bland annat att studenterna får presentera sin forskningsplan under ett seminarium. Detta tränar studenterna i att uttrycka sig muntligt och skriftligt. Det tränar dem också i att inta ett kritiskt granskande förhållningssätt.
- Pedagogiskt stöd på A-nivån i form av ett "Leseprotokoll", som är en redovisningsmall för inläst kurslitteratur, och en mall för redovisning av enklare forskningsuppgifter ska införas enligt framgångsrik förebild från andra ämnen. Effekterna har dock ännu inte kunnat utvärderas inom huvudområdet tyska.

Givet analysen av bristerna framstår åtgärderna sammantaget som rimliga och ändamålsenliga.

Bedömarna anser att, med de vidtagna åtgärderna, är förutsättningarna goda för att *Umeå universitet* ska kunna säkra att studenterna uppnår hög måluppfyllelse när det gäller aktuellt examensmål.